

แบบบันทึกองค์ความรู้

ชื่อ-สกุล นายศราวุธ นัตทะยาย
ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
เบอร์โทรศัพท์ ๐๙-๓๓๒๐-๗๓๔๖
ชื่อเรื่อง การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ ๑๙ตำบลเม็กดำ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
เป็นความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินงาน/การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ มีนาคม ๒๕๕๘
สถานที่เกิดเหตุการณ์ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ หมู่ที่ ๑๙ตำบลเม็กดำ
อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

เนื้อเรื่อง

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ หมู่ที่ ๑๙ตำบลเม็กดำ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามเริ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน ๕๕คน โดยเกิดจากการรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้านได้แนวคิดจากพัฒนากร มีการระดมเงินครั้งแรกเป็นเงิน ๒,๐๐๐บาท การก่อเกิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ นั้นเนื่องจากในอดีตประชาชนประสบปัญหารายได้จากการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย รายได้ที่ได้มาก็ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีการออม ประชาชนส่วนใหญ่ที่เดือดร้อนจึงต้องยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และนายทุน เพื่อนำเงินมาลงทุนและใช้จ่ายในครัวเรือนและต้องส่งดอกเบี้ยในอัตราที่สูง จึงประสบปัญหาภาระหนี้สินมาโดยตลอด ทำให้มีรายได้น้อย และผลจากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ ทำให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มเพื่อออมเงินเพื่อแก้ไขปัญหาจากการขาดแคลนเงินทุน และจัดระบบสวัสดิการชุมชน โดยยึดหลักการประหยัดและการออมเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ มีสมาชิกทั้งหมด ๕๗คนการรับสมาชิกของกลุ่มจะรับสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน ไม่กำหนดเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ไม่มีค่าธรรมเนียมแรกเข้า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ ได้มีการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย สอนให้คนในชุมชนรู้จักอดออม มีความซื่อสัตย์ เสียสละ เอื้อเฟื้อต่อกัน จนสามารถเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้

บันทึกขุมความรู้(Knowledge Assets)

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ หมู่ที่ ๑๙ตำบลเม็กดำ เป็นกลุ่มที่เกิดจากแนวคิดของผู้นำกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างความเป็นกลุ่มก้อน ความเหนียวแน่น ความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการให้สมาชิกได้ช่วยเหลือกันและกัน นอกจากนี้การก่อเกิดของกลุ่มยังเกิดจากความต้องการและความสนใจของสมาชิกกลุ่ม บนพื้นฐานของการเล็งเห็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ

การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ หมู่ที่ ๑๙ตำบลเม็กดำ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มได้รับการยอมรับจากสมาชิก และทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น

แก่นความรู้ (Core Competency)

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ หมู่ที่ ๑๙ ตำบลเม็กดำ เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นแบบอย่างได้ด้วยอาศัยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ในหลายประการ ได้แก่

๑) ผู้นำกลุ่ม/ผู้นำชุมชนที่มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้นำอย่างแท้จริง พร้อมทั้งส่งเสริม และพัฒนากลุ่มอย่างตั้งใจ

๒) สมาชิกกลุ่มเข้าใจ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดตั้งกลุ่ม

๓) กลุ่มมีระบบการบริหารจัดการที่ดี อันเกิดจาก แนวความคิดของคณะกรรมการและสมาชิกร่วมกัน

๔) กลุ่มมีการจัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในโอกาสที่เหมาะสม

๕) กลุ่มมีการทบทวน ปรับเปลี่ยน ปรับปรุง กฎระเบียบของกลุ่มเป็นประจำทุกปี (เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์)

๖) กลุ่มมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อขอคำแนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๗) นโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ในการทำงาน

๑) สร้างผู้นำกลุ่ม/ผู้นำชุมชนให้เป็นผู้นำการพัฒนา

๒) มุ่งเน้นการส่งเสริม/สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นความต้องการ และเป็นประโยชน์ที่แท้จริงของชุมชน

๓) ส่งเสริมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นกลไกการแสวงหาแนวคิดร่วม

๔) สร้างระบบ/รูปแบบการทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

๕) สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน

๖) นำแนวคิดของชุมชนมาปรับเป็นรูปแบบการทำงานในชุมชน

กฎระเบียบ/แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิดการมีส่วนร่วม

การที่บุคคลต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืองานใดงานหนึ่งในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มต้น การคิด การวิเคราะห์ การวางแผน การดำเนินการ การติดตาม การประเมินผล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ โดยมีพื้นฐานมาจากความเต็มใจที่จะกระทำ โดยไม่คำนึงถึงแรงงาน เวลาและทุนทรัพย์ต่างๆ ซึ่งแนวคิดการมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถอธิบายได้ถึงที่มาของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ ที่เกิดจากแนวคิดของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างความเป็นกลุ่มก้อน และความเหนียวแน่นภายในชุมชน และเกิดจากแนวคิดที่ต้องการให้มีเงินทุนเพิ่มขึ้นเพื่อมาช่วยเหลือกันในกลุ่มเนื่องจากมีผลกระทบมาถึงคนในชุมชนเอง อีกทั้งแนวคิดนี้สามารถอธิบายได้ถึงเหตุและผลของการยกระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญซึ่งเกิดจากแรงผลักดันจากปัจจัยต่างๆ ทำให้สมาชิกในชุมชนบ้านโนนสำราญ พยายามกระทำการพัฒนากลุ่มให้บรรลุจุดมุ่งหมาย สุดท้ายจึงส่งผลทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มของตนเองด้วย

๒. แนวคิดการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นศิลปะของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลเป็นตัวขับเคลื่อนในการดำเนินงาน/การบริหารจะกำหนดว่ากลุ่ม/องค์กรจะประกอบทำอะไร จะไปที่ไหน จะทำอะไรเพื่อไปสู่ที่นั่น ใครจะทำสิ่งนั้นและสิ่งนั้นถูกทำเมื่อไร โดยกลุ่ม/องค์กรที่จัดตั้งขึ้นจะต้องมีการระบบที่ดี เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดตามมาเพราะจะเกิดสภาพของความสับสนวุ่นวายและความขัดแย้งระหว่างกันอันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่วิธีการทำงาน ตลอดจนการประสานระหว่างสมาชิกด้วยกัน นอกจากนี้องค์ประกอบของการจัดการของกลุ่มได้แก่

(๑) การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนกัน การแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างกัน และที่สำคัญที่สุดคือการกำหนดตัวผู้นำของกลุ่ม ซึ่งจะต้องได้ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง สามารถระดมความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งมีความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน มีความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของกลุ่ม มีบารมีเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของสมาชิก และสามารถบริหารจัดการกลุ่มได้

(๒) การจัดระบบติดต่อสื่อสาร เป็นการแพร่กระจายความรู้และยกระดับตระหนักในปัญหาของสมาชิก โดยการสนทนาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิก เป็นการสร้างช่องทางในการประสานงาน และช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันซึ่งไม่เพียงพอก็จะทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น การจัดเวทีประชาคม การประชุม การพบปะสังสรรค์ในโอกาสสำคัญต่างๆ

(๓)การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกันกลุ่มจะพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความรู้ ความสามารถของสมาชิก การทำให้กลุ่มเข้มแข็งจะต้องอาศัยระบบการพัฒนาสมาชิกอย่างต่อเนื่องผ่านระบบเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบของการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนา และที่สำคัญคือการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน

ซึ่ง**แนวคิดการบริหารจัดการ** เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถอธิบายถึงรูปแบบของการบริหารจัดการของกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนสำราญ ที่มีความเข้มแข็งสามารถเป็นแบบอย่างได้เนื่องมาจากการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตัวบุคคล บทบาทหน้าที่ การจัดระบบสื่อสารภายในกลุ่ม และระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนากลุ่มให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ